

Дорогие друзья,

Прилагается статья ведущего греческого историка **Феофаниса Малкидиса**, специалиста и борца за признание Геноцида греков Востока, на тему **«Речь о Георгиосе Кацанисе. Георгиос Кацанис, командир 33-й эскадрильи командос, Кипр, 1974 год !!!».** (информация на греческом и в переводе -google translation- на русском языках).

Θεοφάνης Μαλκίδης, Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.

Γεώργιος Κατσάνης, Διοικητής της 33ης Μοίρας Καταδρομών Κύπρος 1974.

Ο Γεώργιος Κατσάνης γεννήθηκε το 1934 στο Σιδηρόκαστρο Σερρών, από οικογένεια προσφύγων από την Ανατολική Θράκη. Κατά τη διάρκεια της κατοχής, η οικογένεια του εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου στη συνέχεια ο Κατσάνης εντάχθηκε στο τμήμα στίβου του «ΓΣ Ηρακλής», με τον οποίο διακρίθηκε στα 100 και 200 μέτρα, τη σκυταλοδρομία και το άλμα σε μήκος (Το στρατόπεδο της Δ' Μοίρας Καταδρομών στη Ρεντίνα Θεσσαλονίκης και της 35ης Μοίρας Καταδρομών στο Σταυροβούνι της Κύπρου, όπως και το κλειστό γήπεδο του «Ηρακλή» σήμερα φέρουν το όνομα Γεώργιος Κατσάνης). Το 1952 εισήχθηκε στη Σχολή Ευελπίδων και το 1956 στο Σώμα Καταδρομών στο οποίο εκπαιδεύτηκε ως καταδρομέας, αλεξιπτωτιστής, αναρριχητής και χιονοδρόμος. Το 1973 μετατέθηκε στην Κύπρο με το βαθμό του ταγματάρχη, αναλαμβάνοντας τη διοίκηση της 33ης Μοίρας Καταδρομών (ΜΚ) με έδρα την Κερύνεια.

Κατά την έναρξη της εισβολής της Τουρκίας στις 20 Ιουλίου 1974, η 33η Μοίρα βρισκόταν προσωρινά στη Λευκωσία και ένας λόχος της διατάχθηκε να καλύψει το αεροδρόμιο Λευκωσίας και οι υπόλοιποι δυο λόχοι υπό τον Κατσάνη να μεταβούν στο χώρο διασποράς της μονάδας στο Μπέλλα-Πάις Κερύνειας. Καθ' οδόν μετά την Κλεπίνη, η αυτοκινητοπομπή προσβλήθηκε από τουρκικά αεροσκάφη τα οποία κατέστρεψαν το σύνολο των οχημάτων, αναγκάζοντας τους καταδρομείς να διανύσουν τα τελευταία χιλιόμετρα πεζοί.

Την νύχτα της 20ης Ιουλίου και σε συνεργασία με τις 31η, 32η και 34η μοίρες, η 33η Μοίρα επιχείρησε στα μετόπισθεν των τουρκικών δυνάμεων με

στόχο την κατάληψη του στρατοπέδου των Τούρκων αλεξιπτωτιστών στο ύψωμα Κοτζά Καγιά που βρίσκεται πάνω από το χωριό Αγύρτα και νότια του κάστρου του Αγίου Ιλαρίωνα. Το ύψωμα αυτό στις παρυφές του Πενταδάκτυλου ήταν στρατηγικής σημασίας καθότι ο έλεγχός του θα απέκοπτε την κύρια οδική αρτηρία Κερύνειας – Λευκωσίας.

Η αποστολή της 33^{ης} ΜΚ κατά την επιχείρηση ήταν να καταλάβει τη θέση Πετρομούθια. Λίγο πριν τα μεσάνυχτα, οι καταδρομείς προσέγγισαν το τουρκικό στρατόπεδο από τρεις πλευρές και ακολούθησε σφοδρή μάχη εκ του συστάδην, γνωστή ως Μάχη του Κοτζά Καγιά, που κατέληξε στην ολοκληρωτική κατάληψη του στρατοπέδου. Το πρωί της 21ης Ιουλίου όμως, κάτω από συνεχείς τουρκικές αντεπιθέσεις, οι καταδρομείς αναγκάστηκαν να συμπτυχθούν εξαιτίας της έλλειψης πυρομαχικών και της απουσίας ενισχύσεων πεζικού.

Είχε ξημερώσει η 21η Ιουλίου 1974, ήταν ημέρα Κυριακή, όπως σήμερα πενήντα χρόνια μετά. Ώρα 9η. Στη δεξιά πτέρυγα της 33 Μοίρας Καταδρομών, ο Ταγματάρχης Γεώργιος Κατσάνης, προσπαθεί να εξουδετερώσει την τουρκική αντίσταση βοηθούμενος από τέσσερις καταδρομείς. Άλλες ομάδες καταδρομέων κάλυπταν πιο πίσω, χωρίς όμως οπτική επαφή με το σημείο, προφανώς λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους στη συγκεκριμένη περιοχή του Αγίου Ιλαρίωνα.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο Διοικητής της Μοίρας σηκώνεται και προσπαθεί να λάβει προωθημένη θέση μάχης. Και ενώ όλοι στόχευαν μπροστά προς το μέρος των Τούρκων εισβολέων, σφαίρα ελεύθερου σκοπευτή, προερχόμενη από την άλλη πλευρά του βράχου, κτυπάει το Διοικητή από αριστερά.

Τη στιγμή που ο Γεώργιος Κατσάνης έπεφτε στο έδαφος, συνεχείς ριπές αυτομάτων όπλων γάζωναν κυριολεκτικά το σημείο εκείνο για αρκετά λεπτά. Η προσπάθεια να στραφούν τα πυρά των συμπολεμιστών του προς τα αριστερά, έφεραν το αντίθετο αποτέλεσμα. Οι Τούρκοι τους καθήλωσαν με καταιγισμό πυρών και ο βράχος έγινε διάτρητος από τις εκατοντάδες σφαίρες που δέχθηκε.

Επανειλημμένες και απεγνωσμένες προσπάθειες δυο καταδρομέων από την ομάδα των τεσσάρων να προστρέξουν και να βοηθήσουν το Διοικητή απέβησαν άκαρπες, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν άμεσα. Ένας απ'

αυτούς, στην τελευταία προσπάθειά τους, τραυματίζεται και αποχωρεί. Για δεκαπέντε λεπτά, όλοι αμήχανοι, απεγνωσμένα προσπαθούν ν' αποφύγουν το θάνατο, ώσπου οι καταδρομείς διέφυγαν από το φονικό σημείο.

Η μάχη κράτησε για άλλες δυο ώρες σε άλλα σημεία του Αγίου Ιλαρίωνα, χωρίς οι Καταδρομείς να κατορθώσουν να προχωρήσουμε προς το σημείο όπου βρισκόταν το νεκρό σώμα του Διοικητή, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν τα τμήματα που άρχισαν εντωμεταξύ να οπισθοχωρούν.

Όσο περνούσε ο χρόνος, όλοι συνειδητοποιούσαν τι ακριβώς είχε συμβεί. Ο γενναίος πολεμιστής, ο άξιος Διοικητής, είχε περάσει την πύλη των αθανάτων.

«Ήταν καταϊδρωμένος και το πρόσωπό του ήταν μαύρο από την επαφή στα καψαλισμένα θάμνα», γράφει για το τελευταίο πρωινό της ζωής του Κατσάνη ο Σπ. Παπαγεωργίου στο βιβλίο του «Πεθαίνοντας στην Κύπρο»:

«Τον τύλιγαν πού και πού οι καπνοί που έρχονταν από πιο κάτω. Κρατούσε αυτόματο και είχε στη ζώνη του χειροβομβίδες. Έδινε φωναχτά οδηγίες στους στρατιώτες του. Κάποιοι από αυτούς θυμούνται ότι τα τελευταία του λόγια ήταν : «Θα τους τσακίσουμε, παιδιά, να είμαστε σίγουροι. Σε 5 λεπτά θα είμαστε απάνω».

»Ακουσε, όμως, κάποιους να του φωνάζουν από απέναντι: «Μη χτυπάτε, είμαστε Έλληνες, κύριε Κατσάνη». Προχώρησε δίχως προφυλάξεις και χτυπήθηκε αλύπητα από τουρκικά πυρά, θύμα μπαμπεσιάς των εχθρών, που (όπως αποδείχθηκε αργότερα) είχαν συλλέξει ονόματα και φωτογραφίες των Ελλήνων αξιωματικών. «Μη φοβάστε, θα πέσουμε, αλλά δεν θα φύγουμε, να σας αφήσουμε στα χέρια των Τούρκων», έλεγε στον φίλο του Τεύκρο Χειμώνα από την Κυρήνεια.

Οι στρατιώτες του Κατσάνη προσπάθησαν να πάρουν το άψυχο κορμί του διοικητή τους, έδωσαν μάχη σε θερμοκρασία 42 βαθμών υπό σκιάν, αλλά δεν τα κατάφεραν».

Και οι συμπολεμιστές του συμπληρώνουν την συγκλονιστική μάχη:

«Ήταν 21 Ιουλίου 1974, ημέρα Κυριακή. Ώρα 9η πρωινή. Στη δεξιά πτέρυγα της 33 Μοίρας Καταδρομών, ο Διοικητής μας Ταγματάρχης Γεώργιος

Κατσάνης, προσπαθεί να εξουδετερώσει την τουρκική αντίσταση βοηθούμενος από τέσσερις καταδρομείς. Κάλυψη και στους πέντε παρείχαμε εγώ με δεύτερο καταδρομέα, που βρισκόμασταν κρυμμένοι πίσω από ένα μεγάλο βράχο, σε απόσταση πενήντα περίπου μέτρων. Άλλες ομάδες μας κάλυπταν πιο πίσω, χωρίς όμως οπτική επαφή με το σημείο, προφανώς λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους στη συγκεκριμένη περιοχή του Αγίου Ιλαρίωνα.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο Διοικητής σηκώνεται και προσπαθεί να λάβει προωθημένη θέση μάχης. Και ενώ όλοι στοχεύαμε μπροστά προς το μέρος της τούρκικης αντίστασης, σφαίρα ελεύθερου σκοπευτή, προερχόμενη από την άλλη πλευρά του βράχου, κτυπάει το Διοικητή από αριστερά. Το σημείο απ' όπου προήλθε η σφαίρα ήταν αδύνατο να ελεγχθεί για δυο λόγους: πρώτον, βρισκόμασταν πίσω από το μεγάλο βράχο και ήταν ορατό μόνο από την αντίθετη κατεύθυνση. Δεύτερον, η ενέργεια των Τούρκων, να διεισδύσουν στις θέσεις μας με αυτό τον τρόπο κατά την ώρα της μάχης, ήταν ύπουλη, επικίνδυνη και άκρως ρισκοκίνδυνη.

Τη στιγμή που ο Διοικητής μας έπεφτε στο έδαφος, συνεχείς ριπές αυτομάτων όπλων γάζωναν κυριολεκτικά το σημείο εκείνο για αρκετά λεπτά. Προσπάθειές μας να στρέψουμε τα πυρά μας προς τα αριστερά, έφεραν το αντίθετο αποτέλεσμα. Οι Τούρκοι μας καθήλωσαν με καταιγισμό πυρών, ο δε βράχος έγινε διάτρητος από τις εκατοντάδες σφαίρες που δέχθηκε.

Επανειλημμένες και απεγνωσμένες προσπάθειες δυο καταδρομέων από την ομάδα των τεσσάρων να προστρέξουν και να βοηθήσουν το Διοικητή μας απέβησαν άκαρπες, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν άμεσα. Ένας απ' αυτούς, στην τελευταία προσπάθειά τους, τραυματίζεται και αποχωρεί.

Για δεκαπέντε λεπτά, όλοι αμήχανοι, προσπαθούσαμε απεγνωσμένα ν' αποφύγουμε το θάνατο από την τουρκική υπεροχή των πυρών. Καταφέραμε μετά δυσκολίας να συνεννοηθούμε, ώσπου τελικά εγκαταλείψαμε το φονικό σημείο καταβεβλημένοι και άφωνοι.

Στη σύντομη διαδρομή μας προς τα πίσω τραυματίστηκε και δεύτερος καταδρομέας. Με μεγάλη δυσκολία τον μεταφέραμε μαζί μας, ενώ ο τρίτος χάθηκε για πάντα από τα μάτια μας, κατευθυνόμενος βορείως, προς την απόκρημνη και άκρως επικίνδυνη πλευρά της Κερύνειας.

Φτάσαμε σε ασφαλέστερο σημείο, 200 μέτρα πιο πίσω. Με τη βοήθεια συντρόφων μας, οι δύο τραυματίες προωθήθηκαν για περίθαλψη. Οι τρεις που απομείναμε, είχαμε υποστεί νευρικό κλονισμό. Δεχθήκαμε την βοήθεια των υπολοίπων, αλλά για αρκετή ώρα δεν μπορούσαμε να συνέλθουμε και να μιλήσουμε.

Η μάχη κράτησε για άλλες δυο ώρες. Απλώς αμυνόμασταν με στόχο τη σωτηρία μας από τα συνεχή και καταιγιστικά πυρά του αντιπάλου. Δεν μπορέσαμε να προχωρήσουμε προς το σημείο όπου βρισκόταν το νεκρό σώμα του Διοικητή μας. Έτσι, ακολουθήσαμε κι εμείς τα τμήματα που άρχισαν εντωμεταξύ να οπισθοχωρούν.

Όσο περνούσε ο χρόνος κι απομακρυνόμασταν, αρχίζαμε να συνειδητοποιούμε τι ακριβώς είχε συμβεί. Ο γενναίος πολεμιστής που μας καθοδηγούσε όλο το βράδυ, ο άξιος Διοικητής, δεν ήταν μαζί μας πια. Ο αείμνηστος Γεώργιος Κατσάνης πέρασε την πύλη των αθανάτων. Πίστεψε στην ελευθερία της Κύπρου κι έχυσε το αίμα του.

Γι' αυτό, αιώνια θα σ' ευγνωμονούμε. Σου χρωστάμε την Κεράυνια ελεύθερη. Το σπουδαιότερο, οφείλουμε την ταφή σου.

Συγχώρησέ μας για την εγκατάλειψη του άψυχου κορμιού σου. Σ' αφήσαμε ψηλά στον Πενταδάκτυλο, ανάμεσα στις άγριες κορφές του Αγίου Ιλαρίωνα, στα χέρια των Τούρκων. Πίστεψέ μας, πραγματικά προσπαθήσαμε, μα δεν τα καταφέραμε.

Φάνηκες κατά πολύ ανώτερός μας. Ελπίζουμε η ψυχή σου να μας συγχωρέσει.

Αιωνία ας είναι η μνήμη σου!»

Το ηρωικό σώμα του Γεωργίου Κατσάνη έμεινε για 46 χρόνια άταφο στον Πενταδάκτυλο, στις κορυφές του Αγίου Ιλαρίωνα και το 2020 έγινε η κηδεία και η ταφή των ιερών του οστών. Σήμερα, πενήνταδύο χρόνια μετά τη θυσία του, εκτός από την αυτονόητη τιμή στον ήρωα, στον Διοικητή της 33ης ΜΚ,

στη διαφύλαξη και στη διαίωνιση της μνήμης του, χρωστάμε, όπως λένε οι συμπολεμιστές του, στον Γεώργιο Κατσάνη την Κερύνεια και την Κύπρο ελεύθερη! Αθάνατος ο ήρωάς μας!

Η ομιλία για τον Γεώργιο Κατσάνη

<https://youtu.be/LbqEkP1MD3Q>

Феофанис Малкидис. Профессор Университета Пантейон.

Γεωργιος Καцанис , командир 33-й эскадрильи коммандос, Кипр, 1974 год !!!

Γεωργιος Καцанис родился в 1934 году в Сидирокастро, Серрес, в семье беженцев из Восточной Фракии. Во время оккупации его семья поселилась в Салониках, где Кацанис впоследствии присоединился к легкоатлетической секции «ГГ Геракл», где отличился в беге на 100 и 200 метров, эстафете и прыжках в длину (лагерь 4-й эскадрильи командос в Рентине , Салоники, и 35-й эскадрильи командос в Ставровуни , Кипр, а также крытый стадион «Геракл» сегодня носят имя Георгиоса Кацаниса). В 1952 году он поступил в кадетское училище, а в 1956 году — в Корпус командос, где прошёл подготовку как командос, десантник, альпинист и лыжник. В 1973 году он был переведён на Кипр в звании майора и принял командование 33-й эскадрильей командос (МК), базировавшейся в Кирении.

В начале турецкого вторжения 20 июля 1974 года 33-я эскадрилья временно находилась в Никосии, и одной роте было приказано прикрывать аэропорт Никосии, а оставшиеся две роты под командованием Кацаниса — переместиться в зону дислокации подразделения в Белла -Паис , Кирения. По пути после Клепини колонна была атакована турецкой авиацией, которая уничтожила всю технику, вынудив командос преодолеть последние километры пешком.

В ночь на 20 июля 33-я эскадрилья, действуя в сотрудничестве с 31-й, 32-й и 34-й эскадрильями, действовала в тылу турецких войск с целью захвата лагеря турецких десантников на холме Коца . Холм над деревней

Агирта и к югу от замка Святого Илариона. Этот холм на окраине Пентадактилоса имел стратегическое значение, поскольку контроль над ним перекрыл бы главную дорогу Кирения-Никосия.

Задача 33-й ^{пехотной} дивизии во время операции заключалась в захвате позиций Петромутии. Незадолго до полуночи командос приблизились к турецкому лагерю с трех сторон, и завязалась ожесточенная рукопашная схватка, известная как битва при Коце. Кая, в результате чего лагерь был полностью захвачен. Однако утром 21 июля, в условиях непрерывных турецких контратак, командос были вынуждены отступить из-за нехватки боеприпасов и отсутствия пехотных подкреплений.

Рассвет 21 июля 1974 года, воскресенье, как и сегодня пятьдесят лет спустя. 9 часов. На правом фланге 33-й эскадрильи командос майор Георгиос Кацанис пытался нейтрализовать турецкое сопротивление, ему помогали четыре командос. Другие группы командос прикрывали тыл, но визуальной связи с точкой не было, по-видимому, из-за особенностей местности в районе Агиос Иларион.

В этот самый момент командир эскадрильи поднимается и пытается занять передовую боевую позицию. И пока все целились вперед, в сторону турецких захватчиков, снайперская пуля, летящая с другой стороны скалы, попадает в командира слева.

В тот момент, когда Георгиос Кацанис упал на землю, его место несколько минут буквально обстреливали непрерывными очередями из автоматического оружия. Попытка перевести огонь его товарищей влево имела обратный эффект. Турки прижали их шквальным огнем, и скала была изрешечена сотнями пуль.

Многочисленные и отчаянные попытки двух спецназовцев из группы из четырех человек броситься на помощь командиру оказались безрезультатными и подвергли их непосредственной опасности. Один из них, в своей последней попытке, получает ранение и уходит. В течение пятнадцати минут все, испытывая стыд, отчаянно пытаются избежать смерти, пока спецназовцы не покидают место убийства.

Сражение продолжалось еще два часа в других районах Агиос-Илариона, но командос так и не смогли продвинуться к месту обнаружения тела командира, а подразделения, начавшие тем временем отступать, последовали за ними.

Со временем все поняли, что именно произошло. Храбрый воин, достойный Командир, прошел через врата бессмертных.

« Он сильно потел, а лицо его почернело от соприкосновения с выжженными кустами », — пишет Сп. Папагеоргиу о последнем утре жизни Кацаниса в своей книге «Смерть на Кипре»:

«Его окружал дым, валившийся снизу. В руках у него была автоматическая винтовка, а за поясом — гранаты. Он громко отдавал приказы своим солдатам. Некоторые из них помнят, что его последними словами были: «Мы их разгромим, ребята, не волнуйтесь. Мы поднимемся через 5 минут».

Однако он услышал , как с противоположной стороны ему кричат: «Не стреляйте, мы греки, господин Кацанис !». Он двинулся вперед без всяких мер предосторожности и был безжалостно поражен турецким огнем, став жертвой вражеской хитрости, которая (как выяснилось позже) собрала имена и фотографии греческих офицеров. «Не бойтесь, мы падём, но мы не уйдем, оставив вас в руках турок», — сказал он своему другу Тефкросу Химонасу из Кирении.

Солдаты Кацаниса пытались забрать безжизненное тело своего командира, они сражались в тени при температуре 42 градуса, но им это не удалось.

И его товарищи-воины завершают это шокирующее сражение:

«Это было 21 июля 1974 года, воскресенье, 9 утра. На правом фланге 33-й эскадрильи командос наш командир, майор Георгиос Кацанис, пытался нейтрализовать турецкое сопротивление, ему помогали четыре командос. Прикрытие для всех пятерых обеспечивали я и второй командос, которые прятались за большим камнем на расстоянии около пятидесяти метров. Другие группы прикрывали нас дальше, но

визуальной связи с точкой не было, по-видимому, из-за особенностей местности в районе Агиос Иларион».

В этот самый момент командир поднимается и пытается занять передовую боевую позицию. И пока мы все целились вперед, в турецкое сопротивление, снайперская пуля, прилетевшая с другой стороны скалы, попадает в командира слева. Точку попадания пули установить было невозможно по двум причинам: во-первых, мы находились за большой скалой, и она была видна только с противоположной стороны. Во-вторых, действия турок, проникших таким образом на наши позиции во время боя, были коварными, опасными и крайне рискованными.

В тот момент, когда наш командир упал на землю, непрерывный огонь из автоматического оружия буквально обстреливал это место в течение нескольких минут. Наши попытки перевести огонь влево имели обратный эффект. Турки прижали нас шквальным огнем, и скала была изрешечена сотнями пуль.

Неоднократные и отчаянные попытки двух спецназовцев из группы из четырех человек броситься на помощь нашему командиру оказались безрезультатными и привели к непосредственной опасности. Один из них, в своей последней попытке, получил ранение и скрылся.

В течение пятнадцати минут мы все, испытывая смущение, отчаянно пытались избежать смерти от превосходящей турецкой огневой мощи. Нам с трудом удавалось прийти к соглашению, пока наконец мы, подавленные и потерявшие дар речи, не покинули место боя.

На обратном пути был ранен второй командос. С большим трудом мы отнесли его с собой, а третий навсегда скрылся из виду, направившись на север, к крутому и чрезвычайно опасному склону Кирении.

Мы добрались до более безопасного места, в 200 метрах дальше. С помощью наших товарищей мы перенесли двух раненых вперед для оказания помощи. У нас троих, оставшихся в живых, случился нервный срыв. Мы приняли помощь остальных, но долгое время не могли прийти в себя и говорить.

Бой продолжался ещё два часа. Мы просто оборонялись, пытались укрыться от непрерывного и шквального огня противника. Мы не смогли продвинуться к месту, где находилось тело нашего командира. Поэтому мы последовали за подразделениями, которые тем временем начали отступать.

Шло время, и мы отошли, и начали понимать, что именно произошло. Храбрый воин, который вел нас всю ночь, достойный Командир, больше не с нами. Покойный Георгиос Кацанис прошел через врата бессмертных. Он верил в свободу Кипра и пролил свою кровь.

За это мы будем вам вечно благодарны. Мы обязаны вам бесплатной Киренией. И самое главное, мы обязаны вам похоронить вас.

Простите нас за то, что мы оставили ваше безжизненное тело. Мы оставили вас высоко на Пентадактилосе, среди диких вершин Агиос Иларион, в руках турок. Поверьте, мы действительно старались, но нам это не удалось.

Вы казались нам намного выше нас. Надеемся, ваша душа простит нас.

Да будет вечна твоя память!

Героическое тело Георгиоса Кацаниса оставалось непогребенным в течение 46 лет в Пентадактилосе, на вершинах Агиос Иларион, и в 2020 году состоялись похороны и погребение его священных костей. Сегодня, спустя пятьдесят два года после его жертвы, помимо очевидной чести, отданной герою, командиру 33-го МК, за сохранение и увековечение его

памяти, мы обязаны, как говорят его товарищи, Георгиосу Кацанису Кирении и свободному Кипру! Наш герой бессмертен !

Речь о Георгиосе Кацанисе

<https://youtu.be/LbqEkP1MD3Q>

Αγαπητοί φίλοι,

Παρατίθεται άρθρο του διακεκριμένου Έλληνα ιστορικού **Θεοφάνη Μαλκίδη**, γνωστού μαχητή για το ζήτημα μας αναγνώρισης μας Γενοκτονίας των Ελλήνων μας Ανατολής, με θέμα **«Η ομιλία για τον Γεώργιο Κατσάνη»**.

Θεοφάνης Μαλκίδης, Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.

Γεώργιος Κατσάνης, Διοικητής της 33ης Μοίρας Καταδρομών Κύπρος 1974.

Ο Γεώργιος Κατσάνης γεννήθηκε το 1934 στο Σιδηρόκαστρο Σερρών, από οικογένεια προσφύγων από την Ανατολική Θράκη. Κατά τη διάρκεια της κατοχής, η οικογένεια του εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου στη συνέχεια ο Κατσάνης εντάχθηκε στο τμήμα στίβου του «ΓΣ Ηρακλής», με

τον οποίο διακρίθηκε στα 100 και 200 μέτρα, τη σκυταλοδρομία και το άλμα σε μήκος (Το στρατόπεδο της Δ' Μοίρας Καταδρομών στη Ρεντίνα Θεσσαλονίκης και της 35ης Μοίρας Καταδρομών στο Σταυροβούνι της Κύπρου, όπως και το κλειστό γήπεδο του «Ηρακλή» σήμερα φέρουν το όνομα Γεώργιος Κατσάνης). Το 1952 εισήχθηκε στη Σχολή Ευελπίδων και το 1956 στο Σώμα Καταδρομών στο οποίο εκπαιδεύτηκε ως καταδρομέας, αλεξιπτωτιστής, αναρριχητής και χιονοδρόμος. Το 1973 μετατέθηκε στην Κύπρο με το βαθμό του ταγματάρχη, αναλαμβάνοντας τη διοίκηση της 33ης Μοίρας Καταδρομών (ΜΚ) με έδρα την Κερύνεια.

Κατά την έναρξη της εισβολής της Τουρκίας στις 20 Ιουλίου 1974, η 33η Μοίρα βρισκόταν προσωρινά στη Λευκωσία και ένας λόχος της διατάχθηκε να καλύψει το αεροδρόμιο Λευκωσίας και οι υπόλοιποι δυο λόχοι υπό τον Κατσάνη να μεταβούν στο χώρο διασποράς της μονάδας στο Μπέλλα-Πάις Κερύνειας. Καθ' οδόν μετά την Κλεπίνη, η αυτοκινητοπομπή προσβλήθηκε από τουρκικά αεροσκάφη τα οποία κατέστρεψαν το σύνολο των οχημάτων, αναγκάζοντας τους καταδρομείς να διανύσουν τα τελευταία χιλιόμετρα πεζοί.

Την νύχτα της 20ης Ιουλίου και σε συνεργασία με τις 31η, 32η και 34η μοίρες, η 33η Μοίρα επιχείρησε στα μετόπισθεν των τουρκικών δυνάμεων με στόχο την κατάληψη του στρατοπέδου των Τούρκων αλεξιπτωτιστών στο ύψωμα Κοτζά Καγιά που βρίσκεται πάνω από το χωριό Αγύρτα και νότια του κάστρου του Αγίου Ιλαρίωνα. Το ύψωμα αυτό στις παρυφές του Πενταδάκτυλου ήταν στρατηγικής σημασίας καθότι ο έλεγχός του θα απέκοπτε την κύρια οδική αρτηρία Κερύνειας – Λευκωσίας.

Η αποστολή της 33^{ης} ΜΚ κατά την επιχείρηση ήταν να καταλάβει τη θέση Πετρομούθια. Λίγο πριν τα μεσάνυχτα, οι καταδρομείς προσέγγισαν το τουρκικό στρατόπεδο από τρεις πλευρές και ακολούθησε σφοδρή μάχη εκ του συστάδην, γνωστή ως Μάχη του Κοτζά Καγιά, που κατέληξε στην ολοκληρωτική κατάληψη του στρατοπέδου. Το πρωί της 21ης Ιουλίου όμως, κάτω από συνεχείς τουρκικές αντεπιθέσεις, οι καταδρομείς αναγκάστηκαν να συμπτυχθούν εξαιτίας της έλλειψης πυρομαχικών και της απουσίας ενισχύσεων πεζικού.

Είχε ξημερώσει η 21η Ιουλίου 1974, ήταν ημέρα Κυριακή, όπως σήμερα πενήντα χρόνια μετά. Ώρα 9η. Στη δεξιά πτέρυγα της 33 Μοίρας Καταδρομών, ο Ταγματάρχης Γεώργιος Κατσάνης, προσπαθεί να εξουδετερώσει την τουρκική αντίσταση βοηθούμενος από τέσσερις

καταδρομείς. Άλλες ομάδες καταδρομέων κάλυπταν πιο πίσω, χωρίς όμως οπτική επαφή με το σημείο, προφανώς λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους στη συγκεκριμένη περιοχή του Αγίου Ιλαρίωνα.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο Διοικητής της Μοίρας σηκώνεται και προσπαθεί να λάβει προωθημένη θέση μάχης. Και ενώ όλοι στόχευαν μπροστά προς το μέρος των Τούρκων εισβολέων, σφαίρα ελεύθερου σκοπευτή, προερχόμενη από την άλλη πλευρά του βράχου, κτυπάει το Διοικητή από αριστερά.

Τη στιγμή που ο Γεώργιος Κατσάνης έπεφτε στο έδαφος, συνεχείς ριπές αυτομάτων όπλων γάζωναν κυριολεκτικά το σημείο εκείνο για αρκετά λεπτά. Η προσπάθεια να στραφούν τα πυρά των συμπολεμιστών του προς τα αριστερά, έφεραν το αντίθετο αποτέλεσμα. Οι Τούρκοι τους καθήλωσαν με καταγιισμό πυρών και ο βράχος έγινε διάτρητος από τις εκατοντάδες σφαίρες που δέχθηκε.

Επανειλημμένες και απεγνωσμένες προσπάθειες δυο καταδρομέων από την ομάδα των τεσσάρων να προστρέξουν και να βοηθήσουν το Διοικητή απέβησαν άκαρπες, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν άμεσα. Ένας απ' αυτούς, στην τελευταία προσπάθειά τους, τραυματίζεται και αποχωρεί. Για δεκαπέντε λεπτά, όλοι αμήχανοι, απεγνωσμένα προσπαθούν ν' αποφύγουν το θάνατο, ώσπου οι καταδρομείς διέφυγαν από το φονικό σημείο.

Η μάχη κράτησε για άλλες δυο ώρες σε άλλα σημεία του Αγίου Ιλαρίωνα, χωρίς οι Καταδρομείς να κατορθώσουν να προχωρήσουμε προς το σημείο όπου βρισκόταν το νεκρό σώμα του Διοικητή, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν τα τμήματα που άρχισαν εντωμεταξύ να οπισθοχωρούν.

Όσο περνούσε ο χρόνος, όλοι συνειδητοποιούσαν τι ακριβώς είχε συμβεί. Ο γενναίος πολεμιστής, ο άξιος Διοικητής, είχε περάσει την πύλη των αθανάτων.

«Ήταν καταϊδρωμένος και το πρόσωπό του ήταν μαύρο από την επαφή στα καψαλισμένα θάμνα», γράφει για το τελευταίο πρωινό της ζωής του Κατσάνη ο Σπ. Παπαγεωργίου στο βιβλίο του «Πεθαίνοντας στην Κύπρο»:

«Τον τύλιγαν πού και πού οι καπνοί που έρχονταν από πιο κάτω. Κρατούσε αυτόματο και είχε στη ζώνη του χειροβομβίδες. Έδινε φωναχτά οδηγίες στους

στρατιώτες του. Κάποιοι από αυτούς θυμούνται ότι τα τελευταία του λόγια ήταν : «Θα τους τσακίσουμε, παιδιά, να είσαστε σίγουροι. Σε 5 λεπτά θα είμαστε απάνω».

»Ακουσε, όμως, κάποιους να του φωνάζουν από απέναντι: «Μη χτυπάτε, είμαστε Έλληνες, κύριε Κατσάνη». Προχώρησε δίχως προφυλάξεις και χτυπήθηκε αλύπητα από τουρκικά πυρά, θύμα μπαμπεσιάς των εχθρών, που (όπως αποδείχθηκε αργότερα) είχαν συλλέξει ονόματα και φωτογραφίες των Ελλήνων αξιωματικών. «Μη φοβάστε, θα πέσουμε, αλλά δεν θα φύγουμε, να σας αφήσουμε στα χέρια των Τούρκων», έλεγε στον φίλο του Τεύκρο Χειμώνα από την Κυρήνεια.

Οι στρατιώτες του Κατσάνη προσπάθησαν να πάρουν το άψυχο κορμί του διοικητή τους, έδωσαν μάχη σε θερμοκρασία 42 βαθμών υπό σκιάν, αλλά δεν τα κατάφεραν».

Και οι συμπολεμιστές του συμπληρώνουν την συγκλονιστική μάχη:

«Ήταν 21 Ιουλίου 1974, ημέρα Κυριακή. Ώρα 9η πρωινή. Στη δεξιά πτέρυγα της 33 Μοίρας Καταδρομών, ο Διοικητής μας Ταγματάρχης Γεώργιος Κατσάνης, προσπαθεί να εξουδετερώσει την τουρκική αντίσταση βοηθούμενος από τέσσερις καταδρομείς. Κάλυψη και στους πέντε παρείχαμε εγώ με δεύτερο καταδρομέα, που βρισκόμασταν κρυμμένοι πίσω από ένα μεγάλο βράχο, σε απόσταση πενήντα περίπου μέτρων. Άλλες ομάδες μας κάλυπταν πιο πίσω, χωρίς όμως οπτική επαφή με το σημείο, προφανώς λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους στη συγκεκριμένη περιοχή του Αγίου Ιλαρίωνα.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο Διοικητής σηκώνεται και προσπαθεί να λάβει προωθημένη θέση μάχης. Και ενώ όλοι στοχεύαμε μπροστά προς το μέρος της τούρκικης αντίστασης, σφαίρα ελεύθερου σκοπευτή, προερχόμενη από την άλλη πλευρά του βράχου, κτυπάει το Διοικητή από αριστερά. Το σημείο απ' όπου προήλθε η σφαίρα ήταν αδύνατο να ελεγχθεί για δυο λόγους: πρώτον, βρισκόμασταν πίσω από το μεγάλο βράχο και ήταν ορατό μόνο από την αντίθετη κατεύθυνση. Δεύτερον, η ενέργεια των Τούρκων, να διεισδύσουν στις θέσεις μας με αυτό τον τρόπο κατά την ώρα της μάχης, ήταν ύπουλη, επικίνδυνη και άκρως ριψοκίνδυνη.

Τη στιγμή που ο Διοικητής μας έπεφτε στο έδαφος, συνεχείς ριπές αυτομάτων όπλων γάζωναν κυριολεκτικά το σημείο εκείνο για αρκετά λεπτά. Προσπάθειές μας να στρέψουμε τα πυρά μας προς τα αριστερά, έφεραν το αντίθετο αποτέλεσμα. Οι Τούρκοι μας καθήλωσαν με καταιγισμό πυρών, ο δε βράχος έγινε διάτρητος από τις εκατοντάδες σφαίρες που δέχθηκε.

Επανειλημμένες και απεγνωσμένες προσπάθειες δυο καταδρομέων από την ομάδα των τεσσάρων να προστρέξουν και να βοηθήσουν το Διοικητή μας απέβησαν άκαρπες, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν άμεσα. Ένας απ' αυτούς, στην τελευταία προσπάθειά τους, τραυματίζεται και αποχωρεί.

Για δεκαπέντε λεπτά, όλοι αμήχανοι, προσπαθούσαμε απεγνωσμένα ν' αποφύγουμε το θάνατο από την τουρκική υπεροχή των πυρών. Καταφέραμε μετά δυσκολίας να συνεννοηθούμε, ώσπου τελικά εγκαταλείψαμε το φονικό σημείο καταβεβλημένοι και άφωνοι.

Στη σύντομη διαδρομή μας προς τα πίσω τραυματίστηκε και δεύτερος καταδρομέας. Με μεγάλη δυσκολία τον μεταφέραμε μαζί μας, ενώ ο τρίτος χάθηκε για πάντα από τα μάτια μας, κατευθυνόμενος βορείως, προς την απόκρημνη και άκρως επικίνδυνη πλευρά της Κερύνειας.

Φτάσαμε σε ασφαλέστερο σημείο, 200 μέτρα πιο πίσω. Με τη βοήθεια συντρόφων μας, οι δύο τραυματίες προωθήθηκαν για περίθαλψη. Οι τρεις που απομείναμε, είχαμε υποστεί νευρικό κλονισμό. Δεχθήκαμε την βοήθεια των υπολοίπων, αλλά για αρκετή ώρα δεν μπορούσαμε να συνέλθουμε και να μιλήσουμε.

Η μάχη κράτησε για άλλες δυο ώρες. Απλώς αμυνόμασταν με στόχο τη σωτηρία μας από τα συνεχή και καταιγιστικά πυρά του αντιπάλου. Δεν μπορέσαμε να προχωρήσουμε προς το σημείο όπου βρισκόταν το νεκρό σώμα του Διοικητή μας. Έτσι, ακολουθήσαμε κι εμείς τα τμήματα που άρχισαν εντωμεταξύ να οπισθοχωρούν.

Όσο περνούσε ο χρόνος κι απομακρυνόμασταν, αρχίζαμε να συνειδητοποιούμε τι ακριβώς είχε συμβεί. Ο γενναίος πολεμιστής που μας

καθοδηγούσε όλο το βράδυ, ο άξιος Διοικητής, δεν ήταν μαζί μας πια. Ο αείμνηστος Γεώργιος Κατσάνης πέρασε την πύλη των αθανάτων. Πίστεψε στην ελευθερία της Κύπρου κι έχυσε το αίμα του.

Γι' αυτό, αιώνια θα σ' ευγνωμονούμε. Σου χρωστάμε την Κερύνεια ελεύθερη. Το σπουδαιότερο, οφείλουμε την ταφή σου.

Συγχώρησέ μας για την εγκατάλειψη του άψυχου κορμιού σου. Σ' αφήσαμε ψηλά στον Πενταδάκτυλο, ανάμεσα στις άγριες κορφές του Αγίου Ιλαρίωνα, στα χέρια των Τούρκων. Πίστεψέ μας, πραγματικά προσπαθήσαμε, μα δεν τα καταφέραμε.

Φάνηκες κατά πολύ ανώτερός μας. Ελπίζουμε η ψυχή σου να μας συγχωρέσει.

Αιωνία ας είναι η μνήμη σου!»

Το ηρωικό σώμα του Γεωργίου Κατσάνη έμεινε για 46 χρόνια άταφο στον Πενταδάκτυλο, στις κορυφές του Αγίου Ιλαρίωνα και το 2020 έγινε η κηδεία και η ταφή των ιερών του οστών. Σήμερα, πενήνταδύο χρόνια μετά τη θυσία του, εκτός από την αυτονόητη τιμή στον ήρωα, στον Διοικητή της 33ης ΜΚ, στη διαφύλαξη και στη διαιώνιση της μνήμης του, χρωστάμε, όπως λένε οι συμπολεμιστές του, στον Γεώργιο Κατσάνη την Κερύνεια και την Κύπρο ελεύθερη! Αθάνατος ο ήρωάς μας!

Η ομιλία για τον Γεώργιο Κατσάνη

<https://youtu.be/LbqEkP1MD3Q>

